

VAN DEPREMİ RAPORU

I. 24-30 Aralık 2011 Tarihleri Arasında Van İl Sağlık Müdürlüğü Verilerinin Analizi ve Saptanan Sorunlar

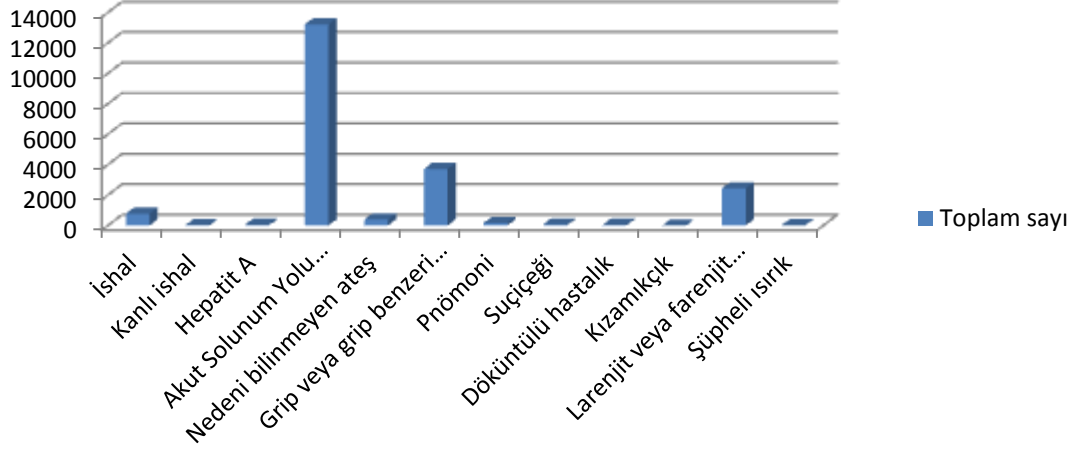
Van ilinde meydana gelen deprem sonrasında, sağlık çalışanlarının büyük bir çoğunluğu aşılama, hizmet planlama, gezici ekiplerin düzenlemesi, çadır kentlerin sorunlarının saptanması gibi işlerle uğraşmaları nedeniyle form 013'lerin büyük bir çoğunluğunun toplanmadığı ve sisteme girilmediği Ağrı İl Sağlık Müdürlüğü Ekipleri tarafından saptanmıştır. 05 Aralık 2011 tarihinde bölgeye gelen Ağrı İl Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Şube personeli günlük tüm ASM'lerden Form 013'leri toplamış ve sürveyans sisteminin yerleşmesine katkı sağlamışlardır. Her günün sonunda ASM'lerden ve Bölge Eğitim Araştırma Hastanesinden formların alınması sisteme girilmesi bu ekip tarafından sağlanmış ve halen oluşturdukları sistem sayesinde ASM'ler ve hastaneler günlük formlarını İl Sağlık Müdürlüğü'ne göndermektedir.

24-30 Aralık 2011 tarihleri arasında Van İl Sağlık Müdürlüğü'nden alınan veriler ışığında 23 Kasım – 28 Aralık 2011 tarihleri arasında saptanan bulaşıcı hastalıkları Tablo 1'de verilmiştir. Van il merkezinde belirtilen tarihler arasında toplam poliklinik sayısı 41.701dir. Toplam poliklinik sayısı içinde saptanan bulaşıcı hastalık oranı %68,5'dir. Bulaşıcı hastalıklar arasında % 62,6 oranında akut solunum yolu enfeksiyonları en yüksek oranda saptanmıştır. Akut solunum yolu enfeksiyonlarını sırasıyla; grip ve benzeri hastalıklar, larenjit veya tonsillit veya farenjit ve/veya burunda psödomembran varlığı gösteren hastalıklar ile ishaller izlemektedir. Tablo 1 ve Grafik birde Bulaşıcı hastalıkların sayıları verilmiştir.

Tablo1: Van İl Merkezinde Saptanan Bulaşıcı Hastalıklar ve Beş Yaş Altındaki Çocuklardaki Sıklıkları

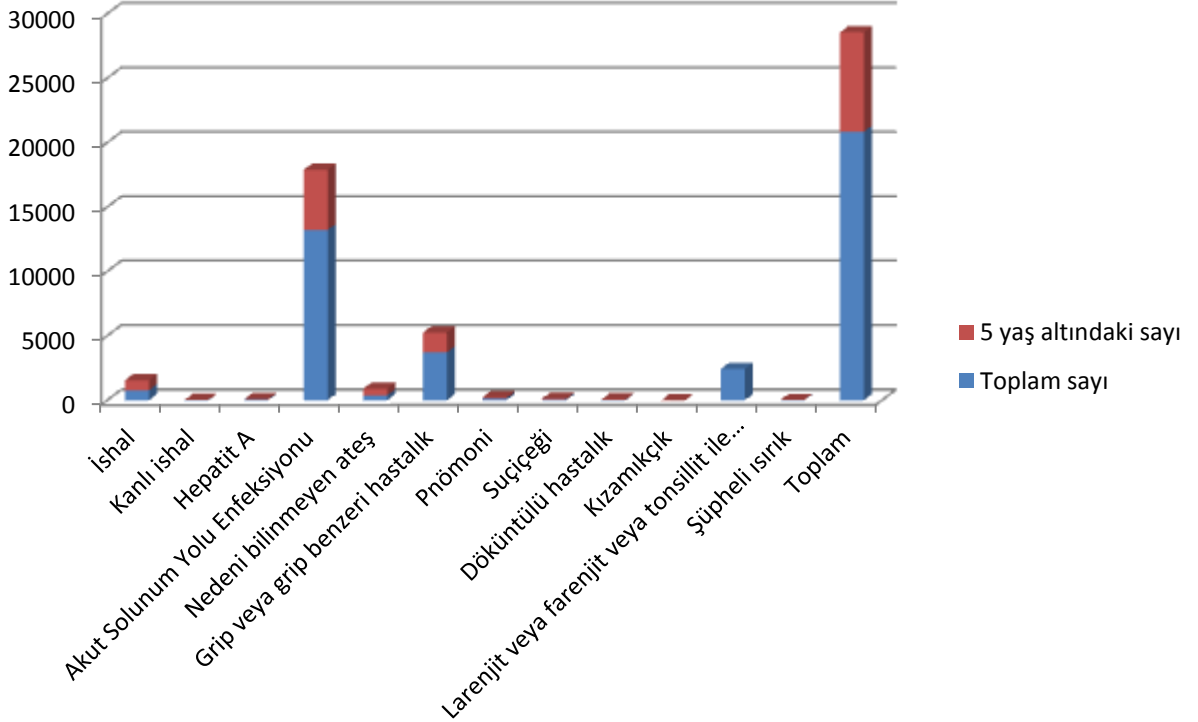
Hastalıklar	Toplam Hasta Sayısı	5 Yaş Altındaki Hasta Sayısı	Oran (%)
İshal	1556	784	50,38
Kanlı ishal	29	6	20,69
Hepatit A	69	26	37,68
Akut Solunum Yolu Enfeksiyonu	17888	4680	26,16
Nedeni bilinmeyen ateş	896	513	57,25
Grip veya grip benzeri hastalık	5253	1540	29,31
Pnömoni	232	79	34,05
Suçiçeği	134	69	51,49
Döküntülü hastalık	73	33	45,20
Kızamıkçık	2	1	50
Larenjit veya farenjit veya tonsillit ile birlikte tonsil, farinks ve/veya burunda psödomembran varlığı	2430	?	?
Şüpheli ısırik	16	0	0
Toplam	28562	7731	27,06

Grafik 1: Van İl Merkezinde Saptanan Bulaşıcı Hastalıklar

Grafik 2'de ise toplam bulaşıcı hastalıkların içinde 5 yaş altındaki çocukların oranı yer almaktadır. Bu grafiğe ve tablo 1'deki verilere göre nedeni bilinmeyen ateşin %57'si 5 yaş altındaki çocuklarda saptanmıştır. Yine sırasıyla Su çiçeğinin % 51'i, ishallerin %50'si beş yaş altındaki çocuklarda saptanmıştır.

Grafik 2: Van İl Merkezinde Saptanan Bulaşıcı Hastalıkların Beş Yaş Altındaki Çocuklardaki Oranları

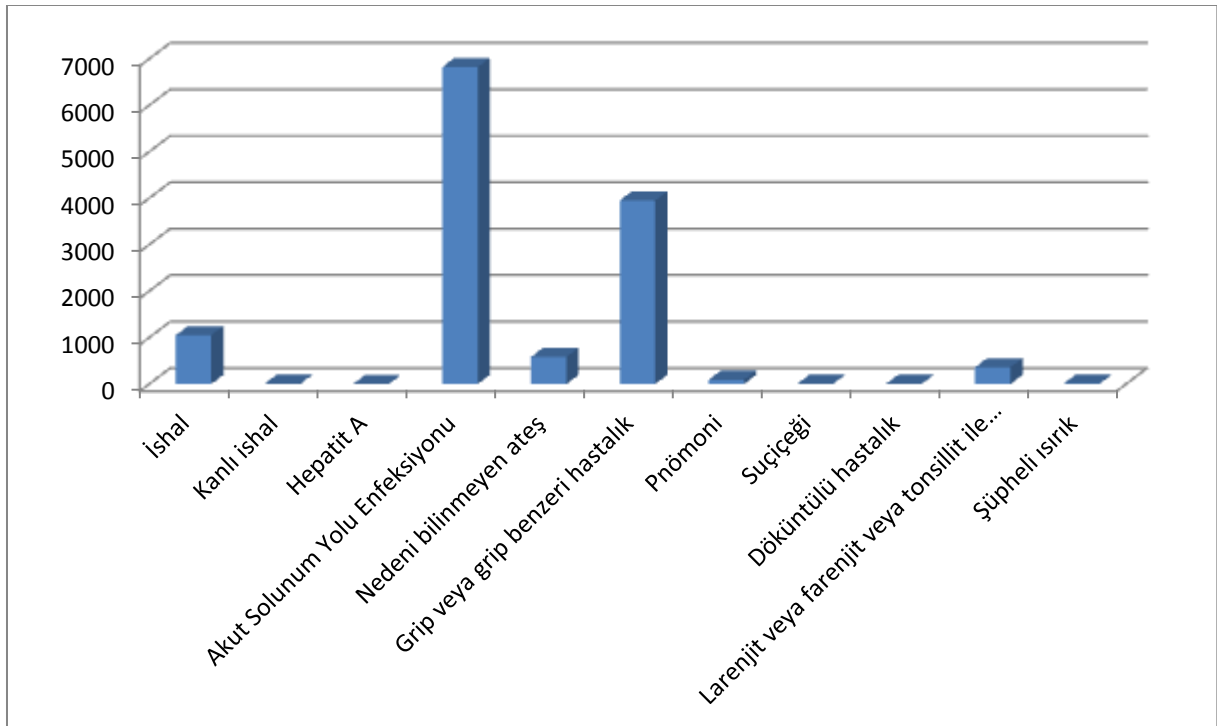

Erciş'te toplam poliklinik sayısı 48.982'dir. Poliklinik sayısına göre saptanan bulaşıcı hastalıklar tablo 2'de yer almaktadır. Toplam poliklinik sayısı içinde saptanan bulaşıcı hastalık oranı %34,0'dür. Bulaşıcı hastalıklar arasında % 51,4 oranında akut solunum yolu enfeksiyonları en yüksek oranda saptanmıştır. Akut solunum yolu enfeksiyonlarını sırasıyla; grip ve benzeri hastalıklar, ishaller ve nedeni bilinmeyen ateş izlemektedir. Ayrıca saptanan kanlı ishallerin %73'ü ve Pnömonilerin %46'sı 5 yaş altındaki çocuklardır.

Tablo2: Erciş'te günlük sörveyans verilerinden elde edilen bulaşıcı hastalıklar ve beş yaş altındaki çocuklardaki oranları

Hastalık	Toplam sayı	5 yaş altındaki sayı	Oran (%)
İshal	1728	677	39,17
Kanlı ishal	26	19	73,10
Hepatit A	4	0	0
Akut Solunum Yolu Enfeksiyonu	8579	1756	20,50
Nedeni bilinmeyen ateş	852	267	31,33
Grip veya grip benzeri hastalık	4907	954	19,44
Pnömoni	171	79	46,20
Suçıçeęi	25	18	72
Döküntülü hastalık	6	0	0
Larenjit veya farenjit veya tonsillit ile birlikte tonsil, farinks ve/veya burunda psödomembran varlığı	360	0	0
şüpheli ısırtık	14	4	28,60
Toplam	16672	3774	22,63

Grafik 3: Erciş'de saptanan Bulaşıcı Hastalıklar

Van il Merkezinde rutin bağışıklama hizmetleri Aile Sağlığı Merkezlerinde yürütülmektedir. Ancak temel sorun hedef kitlenin bilinmemesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca 2009-2010 yılı bağışıklama oranları da düşüktür. Zaten düşün olan aşılama oranlarının deprem sonrasında daha da düşmüş olacağı düşünülebilir.

Toplam 552 doz, DaBT-İPA-Hib aşısı, 1270 doz konjuge pnömokok aşısı, 236 doz Oral Polio aşısı, 196 doz KKK aşısı, 298 doz Hepatit B aşısı yapılmıştır. Ancak aşı dozlarının ilk dozları ile 3'üncü dozları arasında büyük farklılıklar vardır. Örneğin BCG aşı dozu 19'dur. Hepatit ilk doz sayısı 51, ikinci doz sayısı 121'dir.

Ayrıca bölgede 5773 bireye grip aşısı, 251 bireye polisakkarit pnömoni aşısı yapılmıştır. Benim orada bulunduğum süre içerisinde Polisakkarit aşısının yan etkilerinin gözlemlenmesi nedeniyle polisakkarit aşı yapılması durdurulmuştur. Koltuk altı lenf adenopati, aşı yerinde kızarıklık, şişlik ve hatta kas ağrıları gibi yan etkileri ortaya çıkmıştır.

Orada bulunduğum süre içerisinde bölgenin endemik bulaşıcı hastalıkları konusunda verilerin toplanmadığını saptamış bulunmaktayım. Örneğin Şarbon ve Tularemi. 2010 yılı verilerine göre bölgede özellikle köylerde 5 şarbon vakasının olduğu hatta menenjit nedeniyle ölümlerin varlığı söz konusudur. Ayrıca Tüberküloz hastalarının nerede olduğu bilinmemektedir. Tedavilerinin yapılıp yapılmadığı saptanamamıştır. Kayıtlı hastalara ulaşıldığı ve farklı illere gittikleri söylenmiştir ancak bunun netleştirilmesi gerekmektedir.

Tıp Fakültesi Hastanesi, Çocuk Hastanesi, Kadın Doğum Hastanesi kullanılmayacak kadar hasar gördüğü için halen kapalıdır. Bu nedenle hizmet Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi'nde verilmektedir. Ancak hastanenin olanaklarının sınırlı olması nedeniyle Van ili ve Erciş için laboratuvar destekli tanı olanakları kısıtlıdır. Özellikle bazı bulaşıcı hastalıklar açısından örneğin; Hepatit A, klinik tanı ön plana çıkmaktadır. Hepatit A vakaları Ağustos ayı vaka sayılarından fazladır.

Her ne kadar yetkililer desteklemekle birlikte bölgede ciddi anlamda su sıkıntıları mevcuttur. Orada olduğum süre içerisinde Erciş TSM'nin ve bazı ASM'lerin 4 gündür sularının kesik olduğunu saptamış bulunmaktayım.

Aile planlaması hizmetleri aksamaktadır. Acil olarak sağlık eğitimi programlarının düzenlenmesi ve kadınların hijyen, bulaşıcı hastalıklar ve aile planlaması, doğum kontrol yöntemleri konusunda eğitilmemelerinin sağlanması gerekmektedir.

Sağlık Çalışanları ile ilgili Saptamalar

- Deprem sonrasında ailelerini güvenli bir yere yerleştirmek için bölgeden ayrılan hekim ve hemşirelerin çoğu göreve başlamıştır. Yine Van ilinde deprem sonrasında hekim, hemşire ve yardımcı sağlık personeli rotasyonlarla çalışmalarını sürdürmüş, birinci basamak sağlık hizmetleri, bazı bölgelerde aşılama hizmetleri ve gezici sağlık hizmetleri daha çok il dışından gelen sağlık çalışanları ile sağlanmıştır. Aralık ayı son haftasından itibaren rotasyonlar durdurulmuş tüm sağlık çalışanları göreve çağırılmıştır. Ancak sağlık çalışanlarının büyük bir çoğunluğunun barınma sorunları mevcuttur. Özellikle ASM'lerde hizmet veren hekim ve aile sağlığı elemanlarının aileleri ile kalacak yerleri olmadığı için çoğunluğu çocuklarını il dışındaki yakınlarının yanlarına göndermiştir. Sağlık çalışanlarının da depremzede olduğu gerçeği göz önünde tutularak, sağlıklı, nitelikli sağlık hizmeti verebilmeleri açısından aileleri ile birlikte

barınma sorunlarının hızla çözümlenmesi gerekmektedir. Özellikle bazı köylerde (örneğin Alaköy) ASM'lerin elektrik sorunları olduğu saptanmıştır.

Sonuç olarak bölgede sağlık ocağı sistemine dönülmesi önem taşımaktadır. Hizmet ekip hizmeti olarak verilirse veriler hem düzenli toplanabilir hem de ebe ve hemşirelerin bölgeyi gezmeleri ETF'lerini doldurmaları, sağlık eğitimi ihtiyaçlarının belirlenmesi sağlanabilir. Hekimler ve yardımcı sağlık personelleri bir ekip olarak hizmet verebilirse depremin onlar üzerindeki etkileri de azaltılabilir.